

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ MİLLİ EĞİTİM FELSEFESİNE İLİŞKİN OKUL YÖNETİCİSİ VE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ¹

VIEWS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS PERTAINING TO THE NATIONAL EDUCATION PHILOSOPHY IN THE TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS

Cansu SOYER

Dr., Girne Amerikan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Girne – K.K.T.C

Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-7511-733X>

cansusoyer@gau.edu.tr

Received Date: 13-11-2019

Accepted Date: 10-01-2020

Published Date: 31-01-2020

Öz

Bu çalışmada eğitim sistemi içerisinde önemli bir etki taşıyan, eğitimin tüm unsurlarını ve faaliyetlerini yakinen etkileyen eğitim felsefeleri üzerinde durulmuştur. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti eğitim sistemi ve bu sistemde yer alan politika, hedef, amaç ve eğitim sisteminin işleyişinde etkide bulunan temel eğitim felsefesine ait algıların ne olduğunu tespit etmek ve mevcut görüşleri ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışma karma araştırma yöntemi izlenerek, açıklayıcı ve doğrulayıcı bir yol izlenmiştir. Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden oluşan karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada okul yöneticisi ve öğretmenlerinin eğitim felsefesi ile ilgili algıları ile KKTC eğitim felsefesi ile ilgili görüşlerini ortaya koymak amacıyla ölçek ve görüşme formu kullanılmıştır. Bu ölçek ve görüşme formu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Genel Ortaöğretim Dairesi (GOD) ve Mesleki Teknik Öğretim Dairesi (MTOD)'ne bağlı resmi, özel lise ve kolejler ile meslek liselerinde görev yapan okul yöneticisi ve öğretmenlerine uygulanmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler; KKTC milli eğitim doğrultusunda herhangi bir eğitim felsefesinin bulunmadığını, ölçek sonucunda İdealizm ve Deneyseleciğin çok, Varoluşçuluğun ise daha az kabul gören felsefe olduğu tespit edilirken, görüşmeler sonucunda ise KKTC eğitim sisteminde doğrultusunda herhangi bir eğitim felsefesinin bulunmadığı görüşü ortaya çıkmıştır.

Anahtar Terimler: Kuzey Kıbrıs, Milli Eğitim, Eğitim Felsefesi, Eğitim.

Abstract

In this study, education philosophies are emphasized, which have an important effect in education system and which closely affect all elements and activities of education. The aim of this study is to determine and evaluate the opinions of school administrators and teachers on the national educational philosophy of the Turkish Republic of Northern Cyprus. In this research, a mixed research method consisting of qualitative and quantitative research methods was used. Scale and interview form were used to reveal the perceptions of school principals and teachers about educational philosophy of TRNC. This scale and interview form were applied to the school administrators and teachers who work in official, private high schools and colleges and vocational high schools affiliated with General Secondary Education Department and Vocational Technical Education Department connected to MoNE in 2018-2019 academic year. As a result of the application, the scale was applied to 150 school administrators and teachers, and interviews were conducted with 15 school administrators and teachers. 15 trainers (8 managers and 7 teachers) who work in 18 schools in total in the 2018-2019 academic years, which are affiliated to the general secondary education office and vocational technical education department of the TRNC Ministry of National Education.

Keywords: Northern Cyprus, TRNC Ministry of National Education, Education Philosophies, Education.

GİRİŞ

Eğitim felsefesi; eğitime yön gösteren, amaçlarını oluşturan, eğitim uygulamalarına yol çizen, bir disiplin, sistematik düşünce veya kavramlar bütünüdür (Yılmaz, Altınkurt ve Aytunga, 2011). Eğitim felsefesi, ahlaki ve sosyal felsefenin bir alanı olarak incelenirken, bazı kaynaklar eğitim felsefesini, felsefenin bir alt boyutu olarak incelemektedir (Ergün, 1996).

Eğitim felsefesini gerçekleştirme dileğinde isek; ileri ülkelerde yapılabilmeleri alıp kopya etmek marifet değil; Atatürk'ten başlayarak olmuş, gelişmiş büyükleri alıp tekerrüre girişmek çıkar yol

¹ Bu makale Prof. Dr. Mehmet Çağlar danışmanlığında yapılan “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim İdeolojisine İlişkin Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerinin Görüşleri” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

değil; dünyayı etkilemiş güçlü bir filozofu alıp onlara yönelmek meziyet değil. Bilimlerden destek alarak araştırmalara girişerek, kendi ihtiyaçlarımızı anlayabilme, olanaklardan tamamıyla, destek alabilmeye uğraşmak zorundayız” (Ertürk, 1988: 16).

İlgili literatür incelendiğinde, genel olarak eğitime yön veren ve eğitim politikalarının oluşmasında etkili olan eğitim felsefeleri; Daimicilik, Esasicilik, İlerlemecilik, Yeniden kurmacılık, Doğacılık ve Varoluşçuluk olarak ifade edilmektedir. Eğitim felsefelerinin bazılarının oluşmasında temel olan bazı genel felsefe akımları da bulunmaktadır (Duman ve Ulubey, 2008). Arslan (2016) göre eğitim felsefelerinin genel özellikleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Eğitim Felsefesinin Özellikleri

Eğitim Felsefeleri	Dayandığı felsefe	Hedefler	Bilgi/konular	Öğretim yöntemi	Öğretmen	Okul
Daimicilik	Realizm ve idealizm	Entelektüel, ahlaki, erdemli bireyler yetiştirmek	Zamanla değişmeyen konular, klasik eserler	Sokratik tartışma, akıl yürütme	Geçmişin bilgisini aktaran kişi	Öğrencilerin yaşama hazırlandığı yer
Esasicilik	İdealizm ve realizm.	Konu alanını özümsemiş bireyler yetiştirmek	Okuma, yazma, hesap yapma vb. temel konular	Geleneksel öğretim	Konu alanının uzmanı, bilgi aktarıcı	Öğrencilere bilgi aktarılan yer
İlerlemecilik	Pragmatizm	Kendini geliştirebilen, değişimi sağlayabilen bireyler yetiştirmek	Günlük yaşamı kolaylaştıran, kullanabilir bilgi ve beceriler	Aktif öğrenme, problem çözme, iş birliğine dayalı öğrenme, proje yöntemi	Rehber	Hayatın kendisi, gerçek yaşama uygun
Yeniden Kurmacılık	Pragmatizm ve varoluşçuluk	Toplumsal değişimi sağlayan, toplumsal problemleri çözmeye çalışan bireyler yetiştirmek	Toplum problemleri	Problem çözme, proje yöntemi	Toplumsal değişimin öncüsü	Toplumsal problemlerin çözüldüğü yer

Wiles ve Mondri (1984), Daha sonra ise Doğanay ve Sarı (2003) tarafından Türkçe’ye uyarlayarak geliştirilen “Felsefi Tercih Değerlendirme Formu” eğitim akımlarını daimicilik, idealizm, realizm, deneysellik ve varoluşçuluk olarak ele almıştır. Bu doğrultuda, bu çalışmada da eğitim felsefeleri mevcut başlıklar altında incelenmiştir.

• Daimicilik

Daimicilik görüşünü savunan bireyler, eğitimin evrensel nitelikteki değişmeyen gerçek olgusu üzerine oluşturulmasını öngörmektedir. İnsanın doğası ve ahlaki ilkeler geçişmez gerçeklerdir. Bu doğrultuda birey sağlam ve doğru karaktere sahip, ideal tip insan olarak yetişmektedir. Bilginin kaynağının akıl olduğu savunulmaktadır. Bu nedenle zihin gelişimi yada entelektüel eğitim önemlidir. Eğitim bireyleri hayata hazırlamalıdır. Bireyler maddi ve manevi değerler kazanacağı bilgileri edinmelidir.

Okul bu kültürü etkili bir şekilde gelecek kuşaklara aktarma işlevini yürütmelidir. Öğrenciler bu bilgilerle her zaman geçerli olan bilgi ve değerler kazanmalıdır. Bu akım klasik eserlerin okutulması gerektiğini, klasiklerin öğretimin önemiyle değerlerin elde edileceğini savunmaktadır. (Demirel, 2002; Doğanay ve Sarı (2003); Duman ve Ulubey ve Duman, 2008).

• İdealizm

İdealizm tarihi eskilere dayanan bir akım olmasıyla birlikte, yer yüzündeki bütün nesneler ve varlıkların, evrenin duyularımız aracılığıyla deneyimlediğimizden daha farklı olduğunu, nesnelerin varlıklarının kişinin varlığıyla olduğunu savunur. Eğitimin ideist amacı ise bireylerin değişmeyen bir temelde ve aynı kalan evrende, birbirleri arasında ilişki ve iletişim öğeleri olan iyi, doğru ve güzeli araştırmaya teşviktir. Öğrenme ve öğretme süreci içerisinde öğrencilerin doğumundan itibaren kendilerinde var olan yetilerin farkındalığının sağlanması gerekmektedir. Okul bir sosyal kurumdur. Okul kültürel mirasın temeli olan değerleri öğretmelidir. Evrensel mutlak doğru, eğitim programlarının temelini oluşturmaktadır. Öğretimde öğretmenin merkezi bir yere sahip olması gerekmektedir. (Doğanay ve Sarı, 2003; Duman ve Ulubey, 2008).

- **Realizm**

İdealizmin tam tersinden hareketle, idealizm gerçeğin madde olduğunu savunmaktadır. Madde değişmez ve kalıcı bir özellikte olmalıdır. Bu akıma göre gerçek ne ise, olan da odur. İdealizm insan bilgisi bağımsız varolan ve gerçek olandır.

Gözlem sonucu bireyler doğrulara ulaşmaktadır. Okulda, fen ve bilim ağırlıklı gerçek dünyaya ait bilgilere yer verilmeli ve bireyler gerçek bilgilerle donatılarak uzmanlaştırılmalıdır. Öğretmenler gerçekliğin teorik bilgisini aktarmalı daha sonra ise araştırması ve gözlemini yaptırmalıdır. Düzenli, disiplinli katı öğretim ortamları ile pasif katılımcılar olarak mevcut yapıda öğrencilere yer verilmelidir (Ergün, 1996; Doğanay ve Sarı, 2003; Duman ve Ulubey, 2008).

- **Deneyselelilik**

Deneyselelilik akımının temelini pragmatizm felsefesi oluşturmaktadır. Gerçeğin temelini değişim ve değişmek oluşturmaktadır. Eğitimin, bu nedenle süreklilik içerisinde sürekli olarak gelişim içinde olduğu savunulmaktadır. Diğer eğitim felsefelerinden farklı olarak bu akım, öğrencilerin merkezde olmasını ileri sürerek, kendi bilgileri ile düzenlenen ortamlarda aktif olmalarını savunmaktadır. Öğretmen rehberlik etmeli ve sadece yol gösterici olmalıdır. Bilgi bireylerin etkileşimleri ve ilgilerine bağlı olarak kazandırılmalıdır. Eğitim süreklilik içerisinde deneyimlerin yeniden yapılandırılması ile oluşturulmalıdır. Bilimsel yöntemler, problem çözme, deneme yanılma bilgi kazanımından temeldir. Okul yaşama hazırlık olarak değil, yaşamın kendisini oluşturmaktadır. Okul demokratik bir ortam içerisinde bireyleri işbirliğine ortak etmelidir (Demirel, 2002; Doğanay ve Sarı, 2003; Duman ve Ulubey, 2008).

- **Varoluşçuluk**

Varoluşçuluk akımı diğer akımlardan farklı olarak değerleri temele almayan, insanın ilk önce var olduğunu, daha sonra ise özgür iradesini yarattığını ileri süren bir felsefedir. Varoluşçuluk eğitim felsefesine göre insan hangi yolu izleyeceğine kendi karar verebilmekte ve elde ettiği bu seçim özgürlüğü ise onu evrendeki diğer varlıklardan farklılaştırmaktadır. Bireylerin doğru ve yanlışların yargıcı olarak yine kendilerini görür. Bireysel otonomiye sağlamak okulun temel görevidir Eğitimde gerçek bilgi akıl ile değil, duyumsamak ile elde edilmektedir. Eğitim programları düzenlenmesinde bireylere yaşamını zenginleştirecek ve seçim yapmasını sağlayacak yaşantılara göre koordine edilmelidir. Öğrenci kendi yaşantısını seçebilmeli ve düzenleyebilmeli ve tüm bunların sorumluluğuna sahip olabilmelidir. Öğretmen, öğrencilerin bireyselliklerini ifade edebildikleri bir eğitim sağlamalıdır (Gutok, 2001; Doğanay ve Sarı, 2003; Duman ve Ulubey, 2008).

Çalışmada; araştırmaya katılan okul yöneticisi ve öğretmenlerinin milli eğitim felsefesine ilişkin görüşlerinin ortaya çıkartılması temel amaçtır.

Çalışmada katılımcılara hem KKTC eğitim felsefesine ilişkin görüşleri sorulmuş hem de KKTC'deki eğitim felsefesine ilişkin görüşlerinin yaş, öğretim durumu, mezun olunan kurum, görev ünvanı, çalışılan okulun türü, çalışılan okulun öğretim kademesi bağımsız değişkenlerine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği araştırılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden oluşan karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Karma yaklaşımın temel önermesi “nicel ve nitel yaklaşımları birlikte kullanma, her iki yaklaşımı tek başına kullanmaya oranla araştırma problemlerini daha iyi anlamamızı sağlar.” şeklinde ifade edilebilmektedir (Baki ve Gökçek, 2012).

Nicel araştırma, “gözlem ve ölçmelerin tekrarlanabildiği ve objektif yapıldığı araştırmalara nicel, sayısal (quantitative) araştırma deseni” olarak tanımlanmaktadır (Ekiz, 2013).

Nitel araştırma ise, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39). Çalışmada karma araştırma modeli olarak; Nicel > Nitel: Açıklayıcı, Doğrulamalı bir doğrultu izlenmiştir (Metin, 2014).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2018–2019 eğitim ve öğretim yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içerisinde yer alan Genel Ortaöğretim Dairesi ve Mesleki Teknik Öğretim Dairesi’ne bağlı resmi ve özel ortaöğretim ile mesleki teknik öğretim kurumları olmak üzere toplam 13 ortaokul, 19 lise, 13 meslek lisesi ve 8 özel okulda görev yapan 1905 ortaokul-lise/kolej, 575 meslek lisesi ve 474 özel okul yöneticisi ve öğretmenleri olmak üzere toplam 2480 eğitimci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. ‘Ölçüt (Kota) Örneklem’ ile araştırmanın çalışma grubu/örneklemini oluşturmaktadır. Ölçüt (Kota) örnekleme yönteminin kullanılmasındaki temel amaç, bu örnekleme modeli ile araştırmanın sonuçlarına göre kapsamlı bir izleme çalışması yapılması istediğinde kullanılabilecek bir yöntemdir (Büyüköztürk ve diğ., 2013: 91).

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın nicel veri toplama aracı; Wiles ve Bondi (1993) tarafından geliştirilmiş, Doğanay ve Sarı (2003) tarafından Türkçeye çevrilen “Felsefi Tercih Değerlendirme Formu”dur. Wiles ve Bondi (1993) tarafından geliştirilen “Felsefi Tercih Değerlendirme Formu” (FTDF) (Philosophy Preference Assessment) araştırmanın nicel boyutunda okul yöneticisi ve öğretmenlerinin eğitim felsefesi doğrultusundaki düşüncelerini ortaya çıkarmak amacıyla kullanılmıştır. Ölçeği uyarlayan araştırmalar ölçeğin güvenirliği ve iç tutarlığı kat sayısı hesaplamalarına yönelik çalışmaları doğrultusunda Cronbach alpha değerinin .81 olduğu görülmüştür. Ölçeğin tutarlılığını incelemek amacıyla gerçekleştirilen test yarı tez analizinde alpha değerinin .63 olduğu araştırmacılar tarafından görülmüştür. Guttman Split-half değeri ise .74 olarak hesaplanmıştır. Araştırmacıların bu kapsamda gerçekleştirdikleri analizler sonucu tüm bu değerler göz önünde bulundurulduğunda, ölçeğin iç tutarlılık gösterdiği ve uygulanacağı katılımcıların felsefi eğilimlerini belirlemede ölçeğin güvenilir olarak kullanılabileceği söylenebilmektedir (Doğanay ve Sarı, 2003).

Çalışmanın nitel veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilen; “Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin KKTC Milli Eğitim İdeolojisine Yönelik Yarıyapılandırılmış Görüşme Formu”dur. Bu form ile yapılan görüşmeler ile okul yöneticisi ve öğretmenlerinin eğitim felsefelerine ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Çalışmada, problemin daha iyi anlaşılabilmesi ve problemin çözümüne ışık tutacak teorik bilgilerin kaynak taraması, bugluların elde edildiği tüm diğer bilgiler ise ölçeğin uygulaması ile 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı güz dönemini kapsayan yapılan Mayıs 2018 – Ocak 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma veri toplama araçları belirtilen tarihlerde, Lefkoşa, Girne, Gazimağusa, Güzelyurt, İskele ve Lefke bölgelerinde GÖÖD ile MTÖD’ye bağlı resmi ve özel lise ile kolejlerde uygulanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Çalışmada, nicel yöntem kullanılarak elde edilen ölçek verileri, istatistik uzmanlarının görüşleriyle birlikte uygun istatistiksel veriler kullanılarak analiz edilmiş bir sonraki adımda ise tablolar oluşturulmuştur. Katılımcılara uygulanarak elde edilen ölçek sonuçları araştırmacı tarafından veri kodlama tablolarına adım adım işlenmiştir. Elde edilen verilerin analizi bilgisayar ortamında IBM SPSS 24.0 paket programından yararlanılmıştır.

Çalışmada yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler analiz edilmiştir. Veriler analiz edilirken içerik analizinden yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Çalışmada okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti eğitim felsefesine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak üzere nicel ve nitel olmak üzere iki yöntem kullanılmış, ilk olarak nicel ölçek ile yapılan betimsel analiz ile katılımcıların hangi felsefi düşünceye sahip olduklarını belirlemek, ardından ise nitel görüşme formu ile felsefeye dair düşüncelerini ayrıntılı olarak ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Çalışmanın nicel araştırma yöntemleri sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda elde edilen veriler şu şekildedir;

Tablo 2. Katılımcıların Felsefi Tercih Değerlendirme Formu’nun Tüm Alt Boyutlarına Verdikleri Yanıtların Betimsel Analizi

	n	Min	Max	$\bar{x}$	sd
Daimicilik	150	2,00	4,57	3,6086	,44731
İdealizm	150	1,88	4,63	3,8058	,46423
Realizm	150	2,25	4,13	3,5183	,34006
Deneysehcilik	150	1,88	4,63	3,8058	,46423
Varoluşçuluk	150	2,38	4,25	3,3058	,36279

Okul yöneticisi ve öğretmenlerinin sahip oldukları eğitim felsefelerine ilişkin algıları Tablo 2’de yer almaktadır. Tablo 2 incelendiğinde, örnekleme oluşturan okul yöneticisi ve öğretmenlerini sahip oldukları eğitim felsefesi daha çok eşit oranla İdealizm ve Deneysehcilik (3,8058) olarak belirttikleri, sırasıyla Daimicilik (3,6086) ile Realizm (3,5183) orta derecede belirttikleri ve Varoluşçuluğun (3,3058) ise en az kabul gören eğitim felsefesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın nitel araştırma yöntemleri sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda elde edilen veriler ise şu şekilde yer almaktadır;

8 Okul yöneticisi ve 7 öğretmen katılımcıya; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde varolan; eğitim sistemi ve politikalarını etkileyen temel eğitim felsefesi’nin ne olduğuna ilişkin görüşleri sorulmuş “Eğitim sistemi ve eğitim politikalarını etkileyen temel eğitim felsefesi nedir?” ve bu doğrultuda değerlendirdikleri görüşlerinin dağılımları tablo 3’de belirtmiştir.

Tablo 3. KKTC Eğitim Sistemi ve Politikalarını Etkileyen Temel Eğitim Felsefine İlişkin Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerinin Görüşleri

TEMALAR	n	%
Temel bir eğitim felsefesi yoktur.	66,6	
Türkiye Cumhuriyeti eğitim sistemiyle paralel ve bağlantılı bir eğitim sistemi vardır.	8	53,3
Eğitim Sistemi yerel yönetimlerin (hükümetlerin) sürekli olarak değişim göstermesiyle etkili olarak değişime uğramaktadır.	7	46,6
Eğitim sistemi siyasi/politik görüşlere göre yapılandırılan bir yap boz tahtasına dönüşmüştür.	7	46,6
	15	100

8 Okul yöneticisi ve 7 öğretmen katılımcıya; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde varolan; eğitim sistemi ve politikalarını etkileyen temel eğitim felsefesi'nin ne olduğuna ilişkin görüşleri sorulmuş ve bu doğrultuda değerlendirdikleri görüşlerinin dağılımları tablo 3'de belirtmiştir.

• **Temel bir eğitim felsefesi yoktur**

Tablo 3'de görülebileceği üzere; 8 okul yöneticisi ve 7 öğretmen katılımcının görüşlerinin %66,6'sı KKTC Eğitim sistemini ve politikalarını etkileyen temel bir eğitim felsefesinin olmadığı doğrultusundadır. Diğer katılımcıların, %33,3 ise bu yönde net bir görüş belirtmemiştir.

(Ö (G2)): *"Böyle bir eğitim felsefesi olduğunu düşünmüyorum."*

(OY (G3)): *"Yoktur. Kesinlikle yoktur..."*

(Ö (G4)): *"KKTC'de eğitim felsefesi diye bir şey yoktur."*

(Ö (G6)): *"Bir eğitim felsefesi veya politikası yoktur. Teorik olarak tabi var ama uygulama yok."*

(OY (G8)): *"Bana göre; eğitim sistemi ve eğitim politikalarını etkileyen temel bir eğitim felsefesi yoktur."*

(Ö (G15)): *"Yani, şu modelde bir öğrenci yetiştirelim. Şu felsefede bir öğrenci yetiştirelim diye bir şey yok!"*

• **Türkiye Cumhuriyeti eğitim sistemiyle paralel ve bağlantılı bir eğitim sistemi vardır**

8 okul yöneticisi ve 7 öğretmen katılımcının görüşlerinin %53,3'ü Kuzey Kıbrıs milli eğitim sistemi, politikaları ve felsefesi doğrultusunda Türkiye Cumhuriyeti eğitim sistemiyle paralel ve bağlantılı bir eğitim sistemi yapısı olduğu görüşü doğrultusundadır. Diğer katılımcıların %46,6'sı ise bu yönde net bir görüş belirtmemiştir.

(Ö (G3)): *"Eğitim Türkiye Cumhuriyetinden ithal edildiğinden; dokunulmazlığı olan tabulu bir sistemdir."*

(OY (G5)): *"Eee.. Özellikle 1990'lı yıllardan sonra Türkiye'nin baskın eğitim karakteri ve felsefesi, ee... Kıbrıs'a yansımaktadır."*

(OY (G6)): *"Kültürümüze, özümüze ait birşey yok, yok. Eğitim, Türkiye'ye ait ordaki sistem."*

(Ö (G14)): *"Türkiye Cumhuriyeti'ne paralel bir eğitim var."*

(Ö (G15)): *"Türkiye Cumhuriyeti ile eğitim sistemi paralel ve bağlı. Mesela, lise bitince ÖSS ile Türkiye'ye giderek yüksek öğrenim görebilmeleri için, bu yüzden eğitimde esneklik yok."*

• **Eğitim Sistemi yerel yönetimlerin (hükümetlerin) sürekli olarak değişim göstermesiyle etkili olarak değişime uğramaktadır.**

8 Okul yöneticisi ve 7 öğretmen katılımcının görüşlerinin %46,6 'sı temel eğitim felsefesinin KKTC'deki yerel yönetimin yani hükümetlerin sürekli olarak değişim göstermesiyle etkili olarak değişime uğradığı görüşü doğrultusundadır. Katılımcıların %53,3'ü ise bu yönde bir görüş belirtmemiştir.

(OY (G1)): *"Eğitim sistemi ve eğitim politikaları hükümetlere bağlı olarak sürekli bir değiştirilmeye tabii tutulduğundan belirgin bir felsefe ne yazık ki kalmamıştır."*

(OY (G5)): *"Sık olan iktidar değişiklikleri yaşanmaktadır."*

(Ö (G15)): *"Her gelen partinin kendine göre politikası var, o yönde ilerler. Çünkü sürekli bir değişim var alt ve üst değişimi."*

• **Eğitim sistemi siyasi/politik görüşlere göre yapılandırılan bir yap boz tahtasına dönüşmüştür.**

8 Okul yöneticisi ve 7 öğretmen katılımcının görüşlerinin %46,6'sı Kuzey Kıbrıs Türk eğitim sisteminin siyasi/politik görüşlere göre yapılandırılan yapboz tahtası haline dönüştüğü görüşü doğrultusundadır. Diğer katılımcıların %63,3'ü ise bu yönde net bir görüş belirtmemiştir.

(OY (G1)): “Yap-boz tahtasına gelen sistemden sağlıklı sonuçlar alabilmek neredeyse imkansız...”

(OY (G3)): “Bence ülkemizdeki eğitimdeki en büyük handikap, eğitimin devlet politikası haline getirilmemesi, eğitim malesef bizde de Türkiye’de de öyle. Siyasi görüşlere göre yapılandırılan bir yapboz tahtası.Eee, biraz önce öngördüğüm koşullara bağlı kalarak bu yapılmadığı sürece, eğitim yapboz tahtası olmaya devam edecektir malesef.”

(OY (G10)): “...bırak Milli Eğitim Politikasını, eee.. her hükümetin ayrı bir politikası, her bakanlığın ayrı bir politikası olması sebebiyle yap boz tahtası şeklinde bu kadar gün idare ettik. Yani işin doğrusu okullarımız malesef bugünün çocuklarına hitap etmiyor.”

(Ö (G14)): “Geçmişle, sizin okuduğunuz ve şimdiki dönem arasında uçurumlar kadar fark var. Başarıda buna göre endekslidir. Ona da inanırım. Gittik sonra başarı da, eğitim de, eğitim böyle yapboz tahtasına dönüştürülmesi nedeniyle giderek düşmektedir.”

Elde edilen katılımcı görüşleri doğrultusunda, temel bir eğitim sisteminin bulunmadığı en çok ifade edilen görüştür. Görüşmeler sonucunda KKTC eğitim sisteminde temel bir felsefenin varlığı, şayet varsa dahi bunun teori ve uygulama yönünde eksik kaldığı görülmektedir. Aynı doğrultuda KKTC eğitim sisteminin Türkiye eğitim sistemi ile benzer yani paralel bir yapıda olduğu ve eğitim sistemi üzerinde önemli bir etkisi olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca, katılımcılar her gelen yeni siyasi görüşün kendi ideolojisi doğrultusunda yapıldığı ve eğitimde yapılan değişikliklerle eğitimin daha ileriye gitmek yerine daha geriye ilerlediği görüşündedir. Tüm bunlar ele alındığında eğitimin temel eğitim felsefesi dahil olmak üzere devletin siyasi etkinin eğitimde oldukça baskın bir yapıda olduğu ve mevcut yapı içerisinde hükümetlerin yapmak istedikleriyle eğitimi daha ileriye değil, olduğu yerde durmaya hatta gerilemesine neden oldukları şeklinde yorumlanabilmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Felsefi Tercih Değerlendirme formu Ölçeğinin 5 alt boyutundan elde edilmiş dağılımlar incelenmiştir. Yapılan betimsel istatistik analizinde, katılımcıların İdealizm ve Deneyseleçilik alt boyutlarında tercihlerinin eşit oranla en yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların en yüksek puanı eşit oranla ‘İdealizm’ ve ‘Deneyseleçilik’ boyutundan aldıkları, sonrasında birbirine benzer ortalamalar ile ‘Daimicilik’ ve ‘Realizm’ boyutlarının geldiği, en düşük puanla ise ‘Varoluşçuluk’un boyutunun takip ettiği sonucu tespit edilmiştir. İlgili literatür incelendiğinde çeşitli kaynaklar doğrultusunda eğitim felsefeleri; Daimicilik, Esasicilik, İlerlemecilik ve Yeniden yapılandırmacılık olarak sınıflandırılmıştır. Fakat bu araştırmada kullanılan ölçek (FTDF) doğrultusunda bulguları elde ederken temel alınan eğitim felsefeleri şu şekildedir; Daimicilik, İdealizm, Realizm, Deneyseleçilik ve Varoluşçuluk. Temelde yer alan eğitim felsefeleri ile araştırma genelinde bilgi ve bulgular doğrultusunda belirtilen eğitim felsefelerinin benzerlikleri görülebilmektedir.

Alan yazında eğitim felsefesini destekleyici sonuçlara ulaşılan çalışmalar bulunmaktadır. Doğanay ve Sarı (2003) çalışmalarında, kısmi olarak benzerlik gösteren aynı sonuçlara ulaşmışlardır. Çalışmalarında sınıf ve branş öğretmenlerinin sahip oldukları eğitim felsefesi olarak, ‘Deneyseleçilik’ tespit edilmiştir, bu felsefi akım ilerlemeciliğin bir diğer adı olarak tanımlanabilmektedir. En az tercih edilen eğitim felsefesi olarak ise ‘İdealizm’ sonucuna ulaşılmıştır. Duman ve Ulubey (2008), Ekiz (2007), Karadağ, Baloglu ve Kaya (2009), Altinkurt, Yılmaz ve Aytunga (2012) da benzer konuda yapmış oldukları çalışmaları kısmi olarak bu araştırmaya benzerlik gösteren sonuçlar tespit etmişlerdir. Kumral (2015) ile Aslan (2014) de çalışmalarında kısmi benzerlik gösteren sonuçlara ulaşmışlardır. Bu araştırmada nicel ölçeğine yer verilen Doğanay ve Sarı (2003) gibi en çok tercih edilen eğitim felsefesi akımı ‘Deneyseleçilik’ olarak tespit edilmiştir. Fakat, farklı kaynaklarda en az olarak belirlenen ‘İdealizm’ akımı bu araştırmada eşit puan ve değerlerle ikinci en çok tercih edilen eğitim felsefesini ifade etmektedir. Bu sonucun diğer çalışmalara göre farklılık göstermesinin nedeni

olarak, uygulanan eğitim kademeleri veya uygulanan yapılardaki eğitim sisteminin yapılandırılmasından ötürü olabileceği yorumu yapılabilmektedir. Aynı zamanda Kozikoğlu ve Erden (2018) çalışmalarında, bu araştırma sonucu elde edilen bulguların tam tersi yönünde veriler ortaya çıkmıştır. Çalışmalarında öğretmen adaylarının en çok ‘Varoluşçuluk’ en az ise ‘Esasicilik’ eğitim felsefelerini tercih ettiklerini tespit etmişlerdir.

Araştırmanın nitel bulguları incelendiği zaman, katılımcıların alt boyutlar doğrultusunda sorulan sorulara vermiş oldukları cevapların birbirleriyle bağlantılı ve çoğu noktada yinelenen kelime kalıpları ve cümle yapıları içerdikleri görülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde, KKTC Eğitim sistemine ait yazılı verilerde belirli bir felsefe anlayışının bulunmadığı, bu yönde olan bilimsel kaynaklarda ise, eğitim felsefesine ilişkin yazılı bir kaynağın bulunmadığı söylenebilmektedir. Fakat, nicel boyutta elde edilen veriler doğrultusunda katılımcılar en çok puanı ‘İdealizm’ ve ‘Deneyseleçilik’ olarak tespit edilmiştir. Bu ise mevcut Türk Eğitim Sistemi ve dolayısıyla KKTC eğitim sisteminde ifadesini bulmakta olan ‘Esasicilik’ eğitim felsefesini kısmi olarak yansıtmaktadır. Bilindiği üzere esasicilik eğitim felsefesi, idealizm ve realizmden etkilenmektedir. Nitel bulgular sonucunda ise eğitim felsefesi anlayışlarının bu yönde devam ettiği görüşü bulunduğu söylenilebilmektedir. İlgili literatür incelendiğinde, KKTC Eğitim sistemine ait yazılı verilerde belirli bir felsefe anlayışının bulunmadığı, bu yönde olan bilimsel kaynaklarda ise, eğitim felsefesine ilişkin yazılı bir kaynağın bulunmadığı söylenebilmektedir.

KAYNAKÇA

- Altinkurt, Y., Yılmaz, K., & Aytunga, O. (2012). İlköğretim ve ortaöğretim okulu öğretmenlerinin eğitim inançları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 1-19.
- Arslan, A. (2016). *Eğitim Felsefelerinin Temelleri*. (3. Bölüm) (içinde 44-63). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Aslan, Ö. M. (2014). Eğitim felsefesi dersinin okul öncesi öğretmen adaylarının felsefi tercihlerine ve eleştirel pedagojiye yönelik görüşlerine olan etkisi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 13(48).
- Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/esosder/issue/6156/82721>
- Demirel, Ö. (2002). *Eğitimde Program Geliştirme* (4. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık Tic. Ltd.
- Duman, B., & Ulubey, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Benimsedikleri Eğitim Felsefelerinin Öğretim Teknolojilerini Ve İnterneti Kullanma Düzeylerine İlişkin Görüşleri. VI. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı (19 – 21 Mayıs / 2006).
- Doğanay, A., & Sarı, M. (2003). İlköğretim Öğretmenlerinin Sahip Oldukları Eğitim Felsefelerine İlişkin Algıların Değerlendirilmesi, “Öğretmenlerin Eğitim Felsefeleri”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), S:321-337. DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9342>, ISSN: 1308-2140.
- Ekiz, D. (2007). Öğretmen Adaylarının Eğitim Felsefesi Akımları Hakkında Görüşlerinin Farklı Programlar Açısından İncelenmesi. *Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-12.
- Ergün, M. (1996). *Eğitim felsefesi*. Ocak Yayınları: Ankara.
- Ertürk, S. (1988). Türkiye’de eğitim felsefesi sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 11-16.
- Gutek, G. L. (2001). *Eğitim felsefi ve ideolojik yaklaşımlar* (Çev. Nesrin Kale). Ankara: Ütopya Yayınları.
- Karadağ, E. Baloğlu, N., & Kaya, S. (2009). Okul Yöneticilerinin Eğitim Felsefesi Akımlarını Benimseme Düzeyleri. *Kaygı: Uludağ Üniversitesi Felsefe Dergisi*, 12, 181-200.
- Kozikoğlu, İ., & Erden, R. Z. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim felsefesi inançları ile eleştirel pedagojiye ilişkin görüşleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 17(3).
- Kumral, O. (2015). Öğretmen adaylarının eğitim felsefeleri: Pamukkale üniversitesi eğitim fakültesi örneği. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 12.2(24), 59-68.
- Metin, M. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Wiles, J., & Bondi, J. (1984). *Curriculum development: A guide to practice* (2.nd ed.). New York: Charles E. Merrill Publishing Company.

EXTENDED ABSTRACT

In this study, education philosophies are emphasized, which have an important effect in education system and which closely affect all elements and activities of education. The aim of this study is to determine and evaluate the opinions of school administrators and teachers on the national educational philosophy of the Turkish Republic of Northern Cyprus. In this research, a mixed research method consisting of qualitative and quantitative research methods was used. Scale and interview form were used to reveal the perceptions of school principals and teachers about educational philosophy of TRNC. This scale and interview form were applied to the school administrators and teachers who

work in official, private high schools and colleges and vocational high schools affiliated with GOÖD and MTÖD connected to MoNE in 2018-2019 academic year. As a result of the application, the scale was applied to 150 school administrators and teachers, and interviews were conducted with 15 school administrators and teachers. 15 trainers (8 managers and 7 teachers) who work in 18 schools in total in the 2018-2019 academic years, which are affiliated to the general secondary education office and vocational technical education department of the TRNC Ministry of National Education. "Philosophical Choice Form" is used in order to describe the views of school administrators and teachers on educational philosophies in the quantitative dimension of the research and it was examined whether the educational philosophies of the participants. According to the form, the Idealism and Experimentalism were most accepted and the Existentialism was least accepted education philosophy. In the qualitative dimension of the research, opinions of school administrators and teachers about TRNC National Education philosophy (such as politics, goals, etc.) were investigated. Information was obtained through an interview form consisting of semi-structured questions from school administrators and teachers who participated in the study. As a result of the research, the participants stated that there is no philosophy of education in line with the TRNC national education.